

Gode bygg for et godt samfunn

Ansvarsretter og tiltaksklasser – kommunens og ansvarlig søkers roller

---

Bjørn Are Wigtil

23.10.2019 Fylkessamling Hedmark, Lillehammer

Hva skal jeg snakke om?

- Ansvar i byggesak
- Aktører
  - Tiltakshaver
  - Kommune
  - Søker
  - Ansvarlige PRO/UTF/kontroll
- Prosesser
  - Byggesøknad og byggetillatelse
  - Bygging, fram til krav om ferdigattest
  - Tilsyn

Hva skal jeg ikke snakke om?

- Plasseringen av enkeltoppgaver
- Kvalifikasjoner for enkelte oppgaver
- Ansvar for samordning andre myndigheter
- Forskjell mellom ramme+IG og ett-trinn (stort sett)

Første del: En liten oversikt over aktørene

Først: Tiltakshaver

- Hvem er tiltakshaver?

Tiltakshaver I

- Pbl § 23-1: *Tiltakshaver er ansvarlig for at tiltak utføres i samsvar med de krav som følger av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov*
- Tiltakshaver beholder ansvaret i en del saker
  - Unntatt søknadsplikt og søknad uten krav om ansvarlige foretak
- Ansvaret faller tilbake på tiltakshaver?
  - Opphør av ansvarlig?
  - konkurs

Tiltakshaver II

- Der det ikke er andre ansvarlige har tiltakshaver hele ansvaret
- Noen krav gjelder ikke tiltakshaver:
  - SAK10 kapittel 10: Kvalitetssikringssystem
  - SAK10 § 12-6 andre ledd: Oppbevaring av dokumentasjon

Tiltakshaver III

- Tiltakshaver er alltid ansvarlig for privatrettslige forhold – SAK10 § 12-1
  - Dette er ikke et hinder for at tiltakshaver kan få andre til å inngå avtaler for seg
  - Tiltakshaver vil likevel ikke bli «kvitt» *ansvaret* for disse avtalene

Nummer to: kommunen

- Hvem er kommunen?

Kommunen I

- Kommunen har ansvaret for å vurdere det som er lagt til kommunen som vurdering i loven.
- Kommunen har ikke ansvar for å vurdere tekniske krav i byggesak.
- Kommunen har et *påse-ansvar* for at tiltaket er dekket med ansvar
- Kommunen har ikke ansvar for å vurdere kvalifikasjoner i byggesak.
- Kommunen har tilsynsansvar for tekniske løsninger og kvalifikasjoner.

Kommunen II

- Kommunen har (som hovedregel) ikke ansvar for privatrettslige forhold – pbl § 21-6

Nummer tre: Ansvarlig søker

- Hvem er ansvarlig søker?

Ansvarlig søker - overblikk

- Arbeidsbeskrivelse: postkasse
- Hovedlinjer i ansvaret:
- Ansvar for opplysninger
- Men bare for at opplysninger ansvarlig søker har eller skal ha, er der de skal være.
- Ikke ansvar for innholdet i opplysninger andre skal produsere, blant annet:
  - Ansvarserklæringer
  - Prosjektering, utførendes dokumentasjon, kontrollerklæringer, avfallsrapporter, samsvarserklæringer og FDV-dokumentasjon

Ansvarlig søker – ansvaret for ansvarsbelegging SAK10 § 12-2 bokstav d

- identifisere og avklare ansvarsområdene for ansvarlige foretak
- sørge for at erklæringer om ansvarsrett er sendt inn
- ansvar for at nødvendige underskrifter foreligger fra tiltakshaver og de ansvarlige foretak
- melde fra til kommunen ved mangler, endringer og opphør av ansvarsretter

Ansvarlig søker – samordningsansvar SAK10 § 12-2 bokstav g

- å påse at de ansvarlige foretak blir samordnet der det er flere foretak
- ansvaret for slik samordning ikke er særskilt angitt i gjennomføringsplanen eller erklæring om ansvarsrett
- Viktige begrensinger i veiledning:
  - *«men bare med hensyn til den administrative koordineringen av foretakene.»*
  - *«Ansvarlig søker har ikke ansvar for at det faglige innholdet blir ivaretatt helhetlig eller tverrfaglig»*
  - *«Dersom helhet eller tverrfaglighet mht. ivaretagelse av grensesnitt ikke fremgår av erklæringene om ansvarsrett til de enkelte ansvarlige foretak, bør ansvarlig søker gjøre tiltakshaver oppmerksom på dette, men han har ikke ansvar utover det. I slike tilfeller skal ansvarlig søker kun påse at slik samordning skjer»*

De andre: Ansvarlig PRO/UTF/kontroll

- Ansvar for sitt felt, herunder:
- Ansvar for sin ansvarserklæring
- Ansvar for sine samsvarserklæringer
- Ansvar for å samordne med alle andre PRO/UTF/kontroll
- Ansvar for underleverandører som ikke erklærer ansvar selv
- Ansvar for arbeid de har utført – selv om samsvarserklæring ikke er levert
- Ansvar for å dokumentere

Andre del: Prossesser

Byggesøknad og byggetillatelse

- Ansvarlig søker: Gjennomføringsplan
  - Utgjør forslag til plassering i tiltaksklasser
  - Skal gi oversikt over alle aktuelle ansvar i byggesaken

- Kommunen
  - Gjør vedtak om tiltaksklasser – SAK10 § 9-3
  - «påse» at ansvarsområdene dekker tiltaket – pbl § 21-4
  - Kan pålegge uavhengig kontroll ut over den obligatoriske, eller frita fra obligatorisk uavhengig kontroll – SAK10 § 14-3 og § 14-5

Byggesøknad og byggetillatelse – krav til gjennomføringsplan

- Gjennomføringsplanen skal gi oversikt over inndelingen i fagområder og tiltaksklasser
- «Der det er nødvendig med oversikt over tiltaksklasser, bør disse påføres ved første gangs innsendelse»
- Ved motstrid med ansvarserklæringer går ansvarserklæringer foran, men:
- Gjennomføringsplanen må oppdateres

Hva skjer når kommunen er enig med søker om tiltaksklasser og ansvar?

- Kommunen gjør vedtak om tiltaksklasser etter § 9-3
- Hva har dette å si for endringer?
- Hva skjer når gjennomføringsplanen må oppdateres?

Hva skjer når kommunen er uenig med søker om tiltaksklasser?

- Kommunen gjør vedtak?
  - Har kommunen nok opplysninger til å gjøre dette vedtaket?
  - Hva gjør dere?
  - Hva har dette å si for saksbehandlingstiden?

Hva skjer når kommunen er uenig i inndelingen i ansvarsområder?

- Pbl § 23-1 fjerde ledd: Der kommunen finner at tiltaket ikke er tilstrekkelig dekket med ansvar, jf. [§ 21-4](#) andre ledd, kan den kreve ytterligere ansvarlige foretak
- Krav om ansvar må komme som vedtak

Prosess for vedtak om ansvar

- Husk regler i forvaltningsloven!
  - Forhåndsvarsling, der det ikke er unødvendig – fvl § 16
  - Sakens opplysning – fvl § 17
  - Klage – fvl § 21
  - Grunngivelse – fvl § 24
    - Innvilgelse trenger ikke grunngis

Tiltaksklasser og oppdeling av ansvarsområder

- Direkte hjemmel og veiledning: § 9-4
- Også mye godt materiale i godkjenningsområder for sentral godkjenning
- Innledning veiledning SAK10 § 9-4:
  - *Oversikten er ikke uttømmende, men vil være et utgangspunkt for fastsetting av tiltaksklasse for de meste vanlige fagområdene og oppgavene innen bygg- og anleggsvirksomhet. Andre kriterier vil imidlertid også kunne være relevante.*
- Med andre ord – ingen fasit

Litt ekstra om fastsetting av tiltaksklasse for ansvarlig søker

- § 9-4 tabell 1
- Vær obs på muligheten for å særskilt angi samordning i gjennomføringsplan (§ 12-2 bokstav g). Dette *kan* senke kravene til søkerrollen.

Bygging, fram til ferdigattest

- Søker: motta og videreformidle tillatelser, vilkår og pålegg til de ansvarlige foretak, og sende søknad ved søknadspliktige endringer i tiltaket
  - Ansvar for formidling av endringer, prosjekteringer, arbeidstegninger
- Når ansvarlige faller i fra: Tiltakshaver
  - Særlig om konkurs
- Det som skjer på byggeplass?
- Kommunens ansvar: Midlertidig brukstillatelse
- Hvem bør pålegg om ferdigstillelse rettes mot?

Tilsyn

- Kommunen kan føre tilsyn, også med ansvarlig søkers arbeid, inkludert gjennomføringsplan og dekning av ansvaret i saken.
- Vedtak om fastsettelse av tiltaksklasser er ikke avgjørende for tilsyn, hvis det viser seg at det ikke er tilstrekkelig ansvar.

Tilsyn II

- Ansvarlig søker kontra de ansvarlige med manglende prosjektering/utføring – hvem er det sitt ansvar?

www.dibk.no

Bjørn Are Wigtil

Følg oss på: